

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Om Daabs-Pagten

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Daabs-Pagten", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1833_509-txt-shoot-idm108/facsimile.pdf (tilgået 20. april 2024)

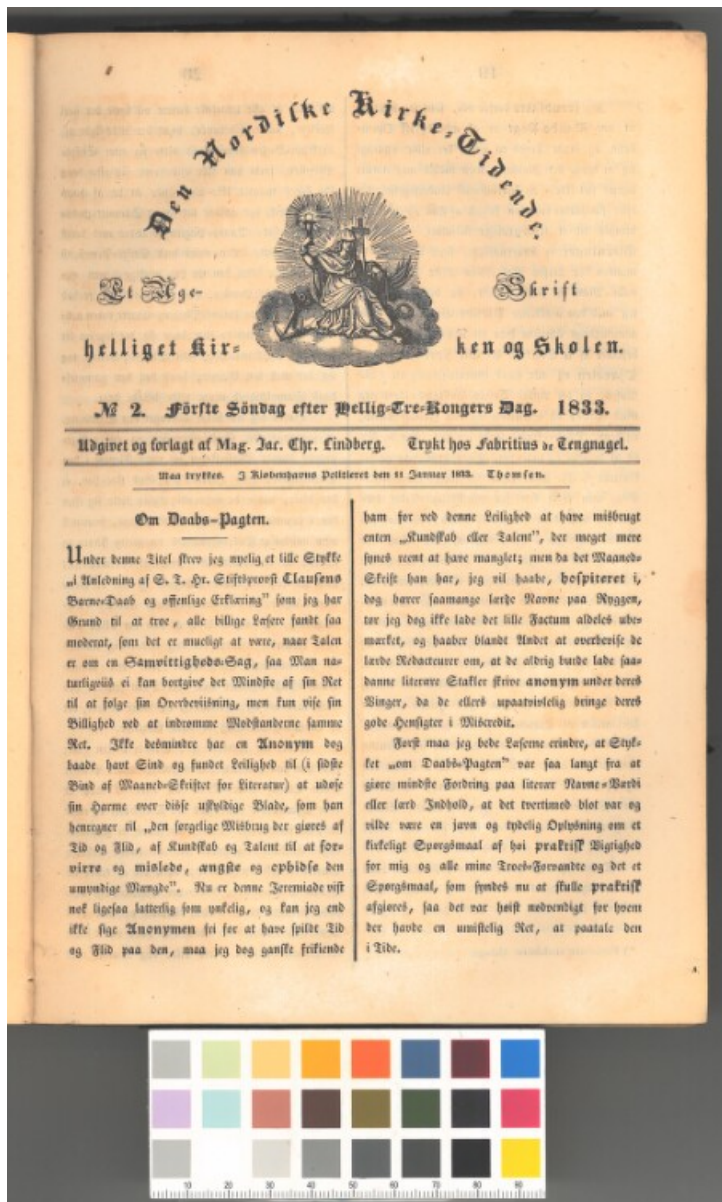
Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

XI		XII	
	Søl.		Søl.
Frederik's Universitet, af Pæder W. H. Wende	795.	daad i Krus-Riste i Njebenhov. Af Mag. Jac. Chr. Lindberg	837.
Kirkelige og literære Efterretninger, af Mag. Jac. Chr. Lindberg	799.	Dr. 21. Den hifselig glæde Juleaften, af E. Sellen	833.
Dr. 49. Hilsningerne paa Mellem, af E. Sellen	801.	Om Joberns Tro, Gudstjeneste og Skifte. XI. De nødvendige Forberedelse for Joberns Tro. (Samm.) XII. Om Joberns Monog. Hæder. Af Magister Jac. Chr. Lindberg	835.
Om Joberns Tro, Gudstjeneste og Skifte. IX. Om Grundloven for den røbbiske Synagoge i Tjeneste. X. Om den røbbiske Synagoge i Tjeneste i Almindelighed, af Magister Jac. Chr. Lindberg	801.	Rige af Hr. Bispevenerd Clausen over om af hans anøgne Venner, af Magister Jac. Chr. Lindberg	841.
Kirkelige Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg	815.	Dr. 22. Beskæftigelsen af E. Møller	849.
Dr. 50. Guds Ord's Beskæftigelse af P. C. Petersen	817.	Om Hr. Klotter, Kammeraad Hansens Videnskabs og Hr. Bispevenerd Clausens Barmhæd, af Mag. Jac. Chr. Lindberg	852.
Om Joberns Tro, Gudstjeneste og Skifte. XI. De nødvendige Forberedelse for Joberns Tro. (Samm.) af Magister Jac. Chr. Lindberg	822.	Om Hr. Prof. Nisens Beskæftigelse i „Berge-Banner“, af Magister Jac. Chr. Lindberg. (Kort)	854.
Kirkelige og literære Efterretninger. Børne-		Stivelse til Udgivelsen fra Hr. Dr. H. Møller, Hifselig vore Landets Skift. etc. Simeon og Anna af P. C. Petersen	861.
		Kirkelige og literære Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg	863.

Om Daabs-Pagten.

Under denne Titel stee jeg nemlig et lille Stykke „Udsending af G. T. Fr. Christoffersen Clausens Børne-Daab og øiensige Erklæring“ som jeg har Grund til at troe, alle billige Lesere sandt saa moderat, som det er muligt at være, naar Taler er om en Samvittigheds-Sag, saa Man naturligvis ei kan bortgive det Windke af sin Net til at følge sin Overbeviisning, men kun vise sin Billighed ved at indrømme Modstanderne samme Net. Alle dekminder har en Anonym dog haade haat Sind og fundet Leilighed til (i sidste Bånd af Maaned-Skriftet for Literatur) at udele sin Harme over disse uskyldige Blade, som han betegner til „den sorgelige Wiisning der gøres af Tid og Tid, af Kundskab og Talent til at forvirre og mislede, angste og ephvide den umyndige Mennde“. Nu er denne Jeremiade vist nok ligesaa latterlig som usælsk, og kan jeg end ikke sige Anonymen sei ser at have sluttet Tid og Tid paa den, saa jeg dog ganske friskende

ham ser ved denne Leilighed at have misbrugt enten „Kundskab eller Talent“, der noget mere synes væent at have manglet; men da det Maaned-Skrift han har, jeg vil haade, hospiterer i, dog haaver saamange lærde Raane paa Nøggen, tør jeg dog ikke lade det lille Factum aldeles ubesmaerket, og haaber blandt Andet at overlesise de lærde Redacteurs om, at de aldrig lude lade saadanne literære Stakler skrive anonym under deres Binger, da de ellers upaatvilelig bringe deres gode Gensgjter i Miscredit.

Hvis saa jeg bede Leserne erinde, at Stykket „om Daabs-Pagten“ var saa langt fra at giere mindste Forbring paa literære Navne-Verdi eller lerd Indbald, at det tværtimod blot var og vilde være en jawn og tydelig Oplysning om et usælskigt Spørgsmaal af høi praktisk Betydighed for mig og alle mine Troeds-Forsvante og det et Spørgsmaal, som findes nu at skulle praktisk afgøres, saa det var høist nødvendigt for hvem der haade en usælskig Net, at poatalc den i Tide.

Om Daabs-Pagten.

Under denne Titel stee jeg nemlig et lille Stykke „Udsending af G. T. Fr. Christoffersen Clausens Børne-Daab og øiensige Erklæring“ som jeg har Grund til at troe, alle billige Lesere sandt saa moderat, som det er muligt at være, naar Taleren er om en Samvittigheds-Sag, saa Man naturligvis ei kan bortgive det Windke af sin Net til at følge sin Overbevisning, men kun vise sin Billighed ved at indrømme Modstanderne samme Net. Alle dekminder har en Anonym dog haade haat Sind og fundet Leilighed til (i sidste Bånd af Maaned-Skriftet for Literatur) at udele sin Harme over disse uskyldige Blade, som han betegner til „den sorgelige Misbrug der gøres af Tid og Tid, af Kundskab og Talent til at forvirre og mislede, angste og epbidse den umyndige Mennd.“ Nu er denne Jeremiade vist nok ligesaa latterlig som usælsk, og kan jeg end ikke sige Anonymen sei ser at have siddt Tid og Tid paa den, saa jeg dog ganske friskende

ham ser ved denne Leilighed at have misbrugt enten „Kundskab eller Talent“, der noget mere synes væent at have manglet; men da det Maaned-Skrift han har, jeg vil haade, hospiterer i, dog haaver saamange lærde Raane paa Nogen, tør jeg dog ikke lade det lille Factum aldeles ubesmaaret, og haaber blandt Andet at overlesse de lærde Redacteurs om, at de aldrig kunde lade saadanne literære Stykker skrive anonym under deres Binger, da de ellers upaatvieselig bringe deres gode Gensgjæster i Miscredit.

Hvis saa jeg bede Leserne erinde, at Stykket „om Daabs-Pagten“ var saa langt fra at giere mindste Fordring paa literære Navne-Verdi eller lærd Indbald, at det troetinde blot var og vilde være en jøvn og tydelig Oplysning om et usælskigt Spørgsmaal af høi praktisk Betydning for mig og alle mine Troeds-Forsvante og det et Spørgsmaal, som findes nu at skulle praktisk afgøres, saa det var høist nødvendigt for hvem der haade en usælskig Net, at poatalde den i Tide.

Jeg forudsatte derfor od, som jeg maatte, at vor Daabs-Pagt er af apostolisk Oprindelse, og sagde Trods til hvem der vilde paa tage sig at kende det Medfælt, men indlad mig naan sigviss blot ikke i en hidsigtvæll Underjættelse, der efter sin Natur kun kan siges af Gud og uumligh bruges til et uangeteligt Resultat. Kiends-Giæringer er kvædnalstede, siger Engelstmannen^{*)}; derfor skal Man stude dem foran, naar Man vil kende sig selv, og derfor begynder jeg med den uretfelge Kiends-Giærning, at vi gamseldags Christne har en Daabs-Pagt, der bestaar af tre Støtter, det ene Forsagelsen af Djævelen og alle hans Giæringer og alt hans Besen, og det Andet Troos-Bekendelsen paa Gud Fader og Sønnen og den Hellig-Aand, og denne Daabs-Pagt, sagde jeg saa, har vi Ret til at beholde og faae vore Bøim vedt paa og befrædte i, ikke alene fordi det findes i vor Alters Bog, men fordi den fra umædelige Alder blev oprettet med dem der skulde bedes, og gjæet saa vidnu, allevegne i Christenheden, hvor Man ikke betvivler har paa egen Haand forandret den gamle Daabs-Pagt, hvad naturligtvis ikke rekkenner od.

Med Etten od denne uretfelge Kiends-Giærning skulde jeg en Anden, ligesaa uretfelge, som vedt mig til at seenhave den Forst, og det var den, at Sogne-Presten ved Fæne-Kirke, Stifts-Presten i Zealand havde ikke blot mydlig ved en Dams-Daub paa egen Haand omgjort Forjævelsen af Djævelen og alle hans Giæringer og alle hans Besen, men deraadte sig offentlig paa, at det havde han hørt for Skil i hele tre og fyrretive Aar, og paaodet at na, da En af hans Sogne-Folk slagode devorer, maatte Alters-Bogen nedvendig ruffes om, saa han kunde følge den, uden at give Slip paa sit Eget.

Denne Hr. Stifts-Prestens Paaodand paaodet nu jeg, var det uræmelige og ubillige Forslangende jeg mine Dage havde hørt, og jeg er

^{*)} Pa: are stubboen thags.

od paa, at alle upættige Læser vil finde det høit troeligt, naar de detanke, hvad der vilde stude af, at Alters-Bogen sein til at rette sig efter Stifts-Presten, fordi han ikke vilde rette sig efter den; thi detaf maatte ikke blot stude at de af hans Sogne-Folk, der ansood det for en Samvittigheds-Sag at lade Daabs-Pagten forandre med dets Besen, maatte enten naed med Stifts-Prestens Urtvæle eller blive den ny Ved udbyde, men ogsaa at alle de Prester, hvis Samvittighed forbed dem at forandre Daabs-Pagten, maatte enten nedlænge deres Embede eller tage sig det ligesaa let med den ny Alters-Bog, som Stifts-Presten tog sig det med den Gamle, hvad dog den gamseldags Samvittighed neppe vilde tilade dem.

Harde jeg nu heraf uddrager den Slutning, at saalænge Hr. Stifts-Presten og andre Læser findes blandt Professkabet vil vore Hærene i den Stats-Kirke, hvis Herre de, Gud sles Lov, ei kan blive, maae de nedvendig ogsaa rette sig efter den i samme ustanderlige Daabs-Pagt, hvorend vor sandelige Kirke-Samfund umædelig haaet og følger: da havde det været strængt resfærdigt; men nu tog jeg haade Billighed og hele det gamseldags Christne at faae den samme Daabs-Pagt oprettet med vore Bøim som et oprettet med od og vore Fæder, og hvæit vi troet, det er en Selskabs-Sag at blive forandret.

Naar nu hverken Hr. Stifts-Presten eller, efter som han paaodand, mangfoldige andre Profæter i den Danske Stats-Kirke kan eller vil taale at høre Djævelen forsager ved Daaben, og naar de skal høre dets Urtvæle, da fones vi gamseldags Christne sigtviss ikke at kunne beholde Samvittigheds-Frihed, uden ved at træde ud af den Stats-Kirke, hvæit vor Daabs-Pagt herskede gimsen et høit Nat Tufinde og med høit bornædige Indretning blæddel vi høit været faare vel foræledet; men detst vilde dog Blange med

Jeg forudsatte derfor od, som jeg maatte, at vor Daabs-Pagt er af apostolisk Oprindelse, og sagde Trods til hvem der vilde paa tage sig at berøve det Medfærd, men indlad mig naan sigvint det ikke i en hedsfuld Underretning, der efter sin Natur kan kun siges af Gud og uumlige drøjes til et unægteligt Skjult, Kiends-Giærning er daardadde, siger Engelmanns manden^{*)}; derfor skal Man vide den foran, naar Man vil haas sikker, og derfor begynde jeg med den uretfelige Kiends-Giærning, at vi gamseldags Christne har en Daabs-Pagt, der bestaar af tre Forretter, det ene Forsagelsen af Djævelen og alle hans Giæringer og alt hans Besid, og det Andet Troos-Bekendelsen paa Gud Fader og Sønnen og den Hellig-Aand, og denne Daabs-Pagt, sagde jeg saa, har vi Ret til at beholde og faae vore Børn vedte paa og befrøede i, ikke alene fordi det findes i vor Altes Beg, men fordi den fra umiddelige Alder blev oprettet med dem der skulde vedte, og gjer saa endnu, allevegne i Christenheden, hvor Man ikke betvivler har paa egen Haand forandret den gamle Daabs-Pagt, hvad naturligt ikke rekkenner od.

Med Etten od denne uretfelige Kiends-Giærning skilte jeg en Anden, ligesaa uretfel- lig, som vedte mig til at foruhave den Forret, og det var den, at Sogne-Presten ved Fæne-Kirke, Stifts-Presten i Zealand havde ikke blot mydlig ved en Børn-Daub paa egen Haand omgjort Forjævelsen af Djævelen og alle hans Giæringer og alle hans Besid, men deraadte sig offentlig paa, at det havde han hørt for Skil i hele tre og fyrretive Aar, og paaodet at na, da En af hans Sogne-Folk slagode deorer, maatte Altes Bogen nedvendig truffet om, saa han kunde følge den, uden at gjer Slip paa sit Eget.

Denne Hr. Stifts-Prestens Paaodend paa- sed nu jeg, var det urimelige og ubillige For- langende jeg mine Dage havde hørt, og jeg er

*) Paa: are stubboen thags.

od paa, at alle upariske Forretter vil finde det høit troeligt, naar de detante, hvad der vilde fyde af, at Altes-Bogen sein til at rette sig efter Stifts- Presten, fordi han ikke vilde rette sig efter den; thi detaf maatte ikke blot fyde at de af hans Sogne-Folk, der anhaas det for en Samvittigheds- Sag at lade Daabs-Pagten forandre med deres Besid, maatte enten naas med Stifts-Prestens Urtvile eller blive den ny Ved udbyde, men ogsaa at alle de Prester, hvis Samvittighed forbed dem at forandre Daabs-Pagten, maatte enten ned- lønge deres Embede eller tage sig det ligesaa let med den ny Altes-Bog, som Stifts-Presten tog sig det med den Gamle, hvad dog den gammel- dags Samvittighed neppe vilde tillode dem.

Harde jeg nu heraf uddrager den Slutning, at saalænge Hr. Stifts-Presten og andre Lige- stædede blandt Prestskabet vil være Jæmere i den Stats-Kirke, hvis Færet de, Gud sles Lov, ei kan blive, maae de nedvendig ogsaa rette sig efter den i samme ustanderlige Daabs-Pagt, horendt vor aandelige Kirke-Samfund umægtelig haas og følger: da havde det været strængt resfærdigt; men nu tog jeg haade Villighed og hele det giem- nem længere Tid seigent indvillige Forbed i Bes- tagning, og paaodet her, at paa en eller anden Maade maatte det dog nedvendig tillodes od gammeltdags Christne at faae den samme Daabs-Pagt oprettet med vore Børn som et op- rettet med od og vore Fæder, og hvort vi troi, det er en Selskabs-Sag at blive forandret.

Naar nu hverken Hr. Stifts-Presten eller, efter sin kan paafaaar, mangfoldige andre Prester i den danske Stats-Kirke kan eller vil taale at høre Djævelen forsager od Daaben, og naar de skal høre deres Altes, da findes vi gammel- dags Christne sigtignod ikke at kunne beholde Samvittigheds-Frihed, uden ved at træde ud af den Stats-Kirke, hvort vor Daabs-Pagt hers- kede giemtem et høit Aar Tidende og med hois bornsdige Indretning bilidit od have været faare vel foralede; men detst vilde dog Blange med

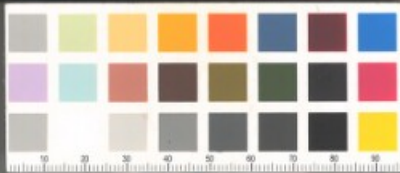

Nette sulte, det var haardt, og deds et det blev
 gort, nemlig Hr. Stiftsprovst Clausen, da En-
 del af os forleden dag drom, satte sig med Hens-
 der og Fodder imod. Her var da gode Naad borte,
 og jeg glædede mig derfor virkelig, som En der
 sinder en Skat, da det faldt mig ind, at til
 Næst kunde vi vel sulte os i, at Hr. Stifts-
 provsten og Andre døde og lærde som de vilde,
 naar det kun fremdeles blev de Profster som vilde,
 tillædt at bøde efter den gamle Alter-Vog og
 at lære efter de Symboliske Boger og naar Bog-
 me/Baander blev løst, saa ender ved Sacra-
 menterne og Confirmationen kunde de være
 sig og hvilken Profst i Stats-Kirken han vilde.
 Dette vilde nu vistnok kun nytte de gammeltdags
 Christne lidt, dersom Stiftsprovsten havde Ret i,
 at jeg var eminent den eneste Profst, der vilde
 bøde efter Ritualet, og jeg kunde i alt Fald umme-
 lig indsehaae ser, at alle mine Treets-fervante en-
 ten tørte eller vilde være saa megenomme i deres
 Begjæring, men jeg sagde hvad sandt var, at
 saa nijsom er jeg nu blevet, at jeg daade turde
 og vilde raade mine Treets-fervante til det
 Samme, og at saamegen Stribed kunde En
 hver indse, vi maatte have, naar der ikke aaben-
 bar skulde gøres Bødd saa vor Samvittighed!
 Det nok turde jeg ikke gøre et saadant Naad,
 naar jeg ikke troede, Hr. Stiftsprovsten tog mar-
 feltig Hæd i at tænke, alle Danste Profster var
 enige med ham om Daab-Pagten, men jo flere
 Profster han hør paa sin Side, des færgerere et
 umagtelig den Frihed, jeg forlanger, saa jeg var
 nær ved at træ, at selv Stifts-Provsten vilde ikke
 miste den.

At det nu var et forsvaret Indsald af Anon-
 nymen i Maanedstidstet at ville gjøre en saa
 uskyldig, fordommelig, besiddet og vel overvundet
 Bog til en feemaskelig Uing, hvis Naad alle
 gode Bønnen skulde fare i Harnisk for at bekampe,
 det nægtes ingenlunde; men havde han ikke væ-
 ret en literær Stakkel og dog haaret det forkeinte

Indsald, maatte han dog indredelig enten svoret
 sin Eufse paa de to Kiendts-Gjerninger, som
 rimmelig hære det Hele, eller, naar det var oret
 Magten, dog svore at vise, et kunde godt hære
 Samvittigheds-Frihed, uagret Man fremtrædet
 ved Daab-Pagt og hvilken vilde lese Eegner
 Baandet eller lade os slippe ud af Stats-Kirken.
 Endelig havde der, seto naar dette glippede,
 jeg været et forsvaret Naad for en dygtig Naad,
 som nu engang vilde os til Fird, nemlig at paa
 Naad, at vi gammeltdags Christne, der heller
 vilde hære Daab-Pagt tillæddet med Jrenaud,
 Ansgar, Morten Luther og Bisfop Valle
 end med Hr. Stiftsprovst Clausen, vi havde i
 Vunden ingen Samvittighed og maatte alts-
 saa heller ikke forlange nogen Stribed for den,
 men skulde snarst lytte Stiftsprovsten og lade
 Alt hvad han kaldte „overtraffe Gulle“ fare!

Nu ser, Anonymen gjorde ingen af Des-
 lens, saa jeg maa nedes til at stille ham, det
 kunde indbilde sig, det var Kænst nek, ved et alt
 deds praktisk Kufce-Zergismal, strengt prak-
 tisk taget og behandlet, altsed at ignorere
 hvad Taten var om, nemlig ved Ret til at des
 helde ved Naads-Pagt i Fird, og Hr. Stifts-
 provst Clausens Naastand, at nu maatte og skulde
 den, tredt vor retmæssige Protest, forandret. Ja,
 det var Anonymens Helte-Gjerning, ganske at
 ignorere Sagen, hvorem det i den Danste
 Stats-Kirke ene gjælder og hvorem det var mig
 at gjere, og dermed med en sigtig Profsters-Mine
 at kritisere Begjæ, som om den var et midløstet
 Borsog paa, Kirkehistorist at bevise vor Danste
 Lutherste Daab-Pagts apostoliske Væghed, og
 gjætt at opløse dens Overensstemmelse med Bli-
 delen og philsosofisk at bevise Djævelens Pee-
 senlighed og Uindværlighed i den bedste Ver-
 den, latter Ting, som enhver Skole-Dreng kunde
 for, aldrig var faldet mig ind og som jo var al-
 deds umagtig, hære det kun gjælder om borgers
 ligt Serlov til at behøde og forplante sin gaa-

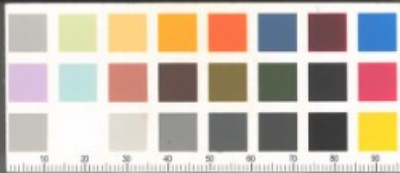

Nette sulte, det var haardt, og deds et det blev
 gort, nemlig Hr. Stiftsprovst Clausen, da En-
 del af os forleden dag drom, satte sig med Hens-
 der og Fødder imod. Her var da gode Naad borte,
 og jeg glædede mig derfor virkelig, som En der
 sinder en Skat, da det faldt mig ind, at til
 Næst kunde vi vel sulte os i, at Hr. Stifts-
 provsten og Andre døde og lærde som de vilde,
 naar det kun fremdeles blev de Profster som vilde,
 tillædt at bøde efter den gamle Alter-Vog og
 at lære efter de Symboliske Boger og naar Bog-
 me/Baander blev løst, saa ender ved Sacra-
 menterne og Confirmationen kunde bevæge
 sig og hvilken Profst i Stats-Kirken han vilde.
 Dette vilde nu vistnok kun nytte de gammeltdags
 Christne lidt, dersom Stiftsprovsten havde Ret i,
 at jeg var eminent den eneste Profst, der vilde
 bøde efter Ritualet, og jeg kunde i alt Fald umme-
 lig indsehaae ser, at alle mine Treets-Forebilde enten
 tørte eller vilde være saa uelkomne i deres
 Begjæring, men jeg sagde hvad sandt var, at
 saa nijsom er jeg nu blevet, at jeg daade turde
 og vilde raade mine Treets-Forebilde til det
 Samme, og at saamegen Frihed kunde En
 hver indse, vi maatte have, naar der ikke aaben-
 bar skulde gøres Bødd saa vor Samvittighed!
 Bist nok turde jeg ikke give et saadant Naad,
 naar jeg ikke troede, Hr. Stiftsprovsten tog mat-
 feltig Tål i at tænke, alle Danske Profster var
 enige med ham om Daab-Pagten, men jo flere
 Profster han hør paa sin Side, des færre er
 umagtelig den Frihed, jeg forlanger, saa jeg var
 nær ved at træ, at selv Stifts-Provsten vilde ikke
 miste den.

At det nu var et forsvaret Indsald af Anon-
 ymen i Maanedstidstet at ville give en saa
 uskyldig, fordommelig, besiddet og vel overvundet
 Bog til en feemaskelig Utaal, hvis Naad alle
 gode Bødder skulde fare i Harnisk for at bekæmpe,
 det nægtes ingenlunde; men havde han ikke været
 en literær Stakkel og dog haaret det forkeinte

Indsald, maatte han dog indrømme enten svoret
 sin Euforie paa de to Kiendts-Gjerninger, som
 rimeligt hære det Hele, eller, naar det var oret
 Magten, dog troede at vide, et kunde godt have
 Samvittigheds-Frihed, uagret Man frembrædt
 ved Daab-Pagt og hvilken vilde lese Eegner
 Baandet eller lade os slippe ud af Stats-Kirken.
 Endelig havde der, seto naar dette glippede,
 dog været et forsvaret Naad for en dygtig Naad,
 som nu engang vilde os til Fird, nemlig at paa
 Naad, at vi gammeltdags Christne, der heller
 vilde have Daab-Pagt tillædt med Jrenaud,
 Ansgar, Morten Luther og Bisfop Valle
 end med Hr. Stiftsprovst Clausen, vi havde i
 Omnden ingen Samvittighed og maatte alts-
 saa heller ikke forlange nogen Frihed for den,
 men skulde snarst lytte Stiftsprovsten og lade
 Alt hvad han kaldte „overtraffe Guller“ fare!

Nu ser, Anonymen gjorde ingen af Des-
 lens, saa jeg maa nedes til at stille ham, det
 kunde indbilde sig, det var Kænst nek, ved et alt
 deds praktisk Kufce-Zergismal, strengt prak-
 tisk taget og behandlet, altsed at ignorere
 hvad Taten var om, nemlig ved Ret til at des
 helde ved Naads-Pagt i Fird, og Hr. Stifts-
 provst Clausens Naad, at nu maatte og skulde
 den, trods vor rettmæssige Protest, forandret. Ja,
 det var Anonymens Helte-Gjerning, ganske at
 ignorere Sagen, hvorefter det i den Danske
 Stats-Kirke ene gjælder og hvorefter det var mig
 at gjæde, og dermed med en sigtig Profsters-Mine
 at kritisere Begjæ, som om den var et midløst
 Borsog paa, Kirkehistorisk at bevise vor Danske
 Lutheriske Daab-Pagts apostoliske Rigtighed, og
 gjætt at opløse dens Overensstemmelse med Bist-
 delen og phitosophisk at bevise Djævelens Pee-
 senlighed og Uindværlighed i den bedste Ver-
 den, latter Ting, som enhver Skole-Dreng kunde
 for, aldrig var faldet mig ind og som jo var al-
 deds umagtig, hvor det kun gjælder om borgers
 ligt Serlov til at beholde og forplante sin gaa-

meddags Christendens.*) For at vide, af hvor alderd praktisk Natur Speegtsmaalet er, ansættede jeg endogsaa Tilfældet med mine egne Børn, hvem jeg naturligtvis har oprettet den samme Daabs-Pagt med, som min Fader oprettede med mig, og hvem jeg jo ikke, naar Hr. Stiftsprovstens Clausen fik sin Villie, kunde faae censurerende i denne min og deres Daabs-Pagt, uden fornødt at træde ud af den Danske Stats Kirke.

Hvor nu Sagen er saa uenskyldig praktisk, at et firkeltigt Eshjems nødvendigt maatte følge paa Daabs-Pagtes Forandring, enten den saa er apostolisk eller ikke, og enten Døvelen er en Person eller ikke, det er det jo høist fremprageligt, at ville forvandle Tvisten om en bestemt Borgers-Rettighed til en academisk Disputat om den bibelske Etydig og det Ordets Opfindelse, saa at om ogsaa Anonymens Døgtighed deri var magtfuld, havde han dog ligesuldt behaandlet Sagen som en Sanktel, og det er i vor lille Borgers-Retss saa høist usigelig Sag, at hvis vor gamle Daabs-Pagt blev fortrængt af Hr. Stiftsprovstens den Nydage, da var et firkeltigt Eshjems med alle dens utæregnelige Følger uundgaaelig. Naar det disse Anonymen ogsaa paa Papirets-Gælder det gjør i mine Dine kun en maadelig Figur, fæstede jeg dog ikke til det at røre ham med en Fingert, men lader ham gjerne træde sig med, at, tabde han end Sagen, hvor det virkelig fæd, paa Torden, saa vante han det dog hvor han tænkte sig det, Tøsten, hvor han sagtede kun med sin egen Skygge. Jeg maatte desuden, hvad end min Lykt var, for Oieblikket overlade ham hele Speculationens-Mærken, da det er mig magtloshedsomt ikke

*) Vil man endog see hvad Eshjems siger om Døvelens Personlighed, da lise man Job. 8. 11. og vil man see, hvilke Medhjælpere man indkaller sig i, ved at nægte Personligheden af Grund-Lægen og Christi Hjerte, da givte blandt Andre herde Kirkens Gjenstande og Samtiden mellem Præsten og Løfte (Thors, Naarndtsfrit B. 7. S. 211-29) nærmere Oplysning.

høe en eneste Løser at fornylle Synspunktem; thi Oieblikket er løstbart nu, da det Kjøbenhavnste Ministerium med en ubegribelig Enighed har seiet Stiftsprovsten i at anlage vor gode gamle Aker-Bog for det Høifængelig Danske Cancelli, hvad blandt andet viser, at Stiftsprovsten har et andetledes godt Greb paa det Praktiske end Anonymen i Waandtsfrit. Sel ved jeg nu ikke, paa hvor stærk en Forventelse det denne Gang er andraget, men at Hr. Stiftsprovsten ikke kan nøies med en ringere, end Forandringen af vor gamle Daabs-Pagt, det har han selv sagt os, og vi kan da umulig tvivle om, at hans Klage ret egentlig gjælder hvad vi, om vi skal høre Trost af vor Daab, maaske bliver træet til Døden! Treer Negen at Daaben bliver lige kraftig, naagte man bitterlig forandret den Paat, hvorunder den er blevet et middelst, det vilde hans egen Sag, men hvem der ved sin Daab seier sig forsvaret om Demos-Ket i Gud Døds og Aker-Ket til Evigt Kæmpe, kan naturligtvis ikke lade det komme an paa en Prøve, om hans Børn ved en anden Daabs-Pagt kan gjøre den samme vellyggede Erfaring, og man indseer desuden let, at om der ogsaa siden Afsættelses Tid var indledet nogen Feil ved Daabs-Pagten, saa rettede man den dog ingentunde, men gjæde den sinterlig naagte, ved at forandre den paa egen Haand eller efter Andreks Lykte.

Naar for Næsten Anonymen en engang kan indse, at de to Løstere, som legge et Vilkaar for vor Daab, udgjøre een Daabs-Pagt, da viser det kan, at han er en her Stakkel i Logikken, og naar han ikke engang kan lide, at jeg nu, da det gjædes behøve, seier Dødet for Høifængelighed, ophøst Tolerancie og ander Næmme dyrlige Dødet, da smed det at vide, han enten maa være meget vanstellig at gjæve tilpaa eller han maa legge mere Paat paa, hvem det seere Dødet end paa hvordan det foret. Jeg, han mener kunste blot bemærke, at jeg lattede alle disse Næmme dyrlige Dødet, men i saa Fald skulde han helse

meddags Christenden.^{*)} For at vide, af hvor alderd praktisk Natur Spørgsmaalet er, ansættede jeg endogsaa Tilfældet med mine egne Børn, hvem jeg naturligtvis har oprettet den samme Daabs-Pagt med, som min Fader oprettede med mig, og hvem jeg jo ikke, naar Hr. Stiftsprovstens Clausen fik sin Villie, kunde faae censurerende i denne min og deres Daabs-Pagt, uden fornødt at træde ud af den Danske Stats Kirke.

Hvor nu Sagen er saa uenskyldig praktisk, at et firkeltigt Eshjems nødvendigt maatte følge paa Daabs-Pagtes Forandring, enten den saa er apostolisk eller ikke, og enten Døvelen er en Person eller ikke, det er det jo høist fremprageligt, at ville forvandle Tvisten om en bestemt Borgers-Rettighed til en academisk Disputat om den bibelske Etyk og det Ordets Opfindelse, saa at om ogsaa Anonymens Døgtighed deri var magtfuld, havde han dog ligesuldt behaandlet Sagen som en Sanktel, og det er i vor lille Borgers-Retss saa høist usigelig Sag, at hvis vor gamle Daabs-Pagt blev fortrængt af Hr. Stiftsprovstens den Nydage, da var et firkeltigt Eshjems med alle dens utæregnelige Følger uundgaaelig. Naar det derfor Anonymen ogsaa paa Papirets-Gælderet gjør i mine Dine kun en maadelig Figur, skæbte jeg dog ikke til det at røre ham med en Fingert, men lader ham gjerne træde sig med, at, tabde han end Sagen, hvor det virkelig gælder paa Tønden, saa vante han det dog hvor han tænkte sig det, Tøsten, hvor han begjærede kun med sin egen Skyld. Jeg maatte desuden, hvad end min Lykt var, for Oieblikket erklære ham hele Speculationens-Mærken, da det er mig magtloshedsomt ikke

*) Vil man endog see hvad Eshjems siger om Døvelens Personlighed, da lise man Job. 8. 11. og vil man see, hvilke Medhjælpere man indbyder sig i, ved at nægte Personligheden af Grund-Lægen og Christi Hjerte, da gæver blandt Andre herde Kirkens Gjenstande og Samtiden mellem Præsten og Løse (Thes. Naarndtskritik B. 7. S. 244-49) nævntere Oplysning.

høe en eneste Løse at fornylle Synspunkterne; thi Oieblikket er løstbart nu, da det Kjøbenhavnste Ministerium med en ubegribelig Enighed har selet Stiftsprovsten i at anlægge vore gode gamle Aker-Bog for det Høifølgelig Danske Cancelli, hvad iblandt Andet viser, at Stiftsprovsten har et andetledes godt Greb paa det Praktiske end Anonymen i Waandtskriftet. Sel ved jeg nu ikke, paa hvor stærk en Forventelse det denne Gang er andraget, men at Hr. Stiftsprovsten ikke kan nøies med en ringere, end Forandringen af vor gamle Daabs-Pagt, det har han selv sagt os, og vi kan da umulig tvivle om, at hans Klage ret egentlig gjælder hvad vi, om vi skal høre Trost af vor Daab, maaske bliver træet til Døden! Treer Negen at Daaben bliver lige kraftig, naagter man bitterlig forandrer den Paat, hvorunder den er blevet et middelst, det bliver hans egen Sag, men hvem der ved sin Daab selet sig forsvaret om Demos-Ket i Gudstjens og Aker-Ket til Evigt Rønter, kan naturligtvis ikke lade det komme an paa en Prøve, om hans Børn ved en anden Daabs-Pagt kan gjøre den samme vellykkede Erfaring, og man indseer desuden let, at om der ogsaa siden Afsættelses Tid var indledet nogen Feil ved Daabs-Pagten, saa rettede man den dog ingentunde, men gjæbde den sinterlig naagter, ved at forandre den paa egen Haand eller efter Andres Lykte.

Naar for Næsten Anonymen en engang kan indse, at de to Løstere, som legge et Vilkaar for vor Daab, udgjøre een Daabs-Pagt, da viser det kun, at han er en her Sanktel i Logikken, og naar han ikke engang kan lide, at jeg nu, da det gjæbde behøve, „selet Dødet for Høifølgelighed, ophøst Tolerante og ander Næsten høifølgelig Dødet“, da smed det at vide, han enten maa være meget vanskelig at gjæve tilpas eller han maa legge mere Paat paa, hvem det selet Dødet end paa hvordan det selet. Jeg, han mener kunste blot bemærke, at jeg lattede alle disse Næsten høifølgelig Dødet, men i saa Fald skulde han helse

ter sagt det rent ud, thi mit tænke vist de fleste, han vilde nok men han kunde ikke.

N. F. S. Grundtvig.

Præst-Stemmer i Anledning af Ritual-Forandring i den danske Statskirke.

Det er almindelig bekjendt, at de hvedehavnste Eegnepræster, Capellaner og Høspitalspræster have indgivet en allersædvanligst Ansøgning om at faae Ritualer revideret, og at Stiftsprovst Clausen, som ønskede at faae sin alderlige Taalbarhed gjæret lovlig for frentiden, havde foreslået denne Ansøgning. Almindelig er vel ogsaa den Slutning bleven, at de hvedehavnste Præster havde givet Stiftsprovstens Taalbarhed Medhold ved denne Ansøgning; men sjøndt jeg, som ikke har set denne, ikke kan sige hvad de egentlig have gjort, og allsaa ikke kan tage dem i Forsvar med den Villie hos de Christne af den gamle Tæne, som Professorens Beveining om deres Alliance med Stiftsprovsten har paabragt og nedvendig maatte paabrage dem, saa jeg dog paa Sandheds Begne bemærke, at deres Erklæring om, at de ønskede Ritualer revideret d. e. gjenemseet, altså ikke berettiger til at slutte, at de ønskede det omgjort eller kaldet af, og allersædvanlig, at de vilde — hvad jeg om flere af dem tør haabe, at de ikke vilde — have Daabspagten forandret og dermed den christne Kirke, saavidt det stod til dem, hødt og vækkes med jeg ved ikke hvad.

Et Ritual kan nemlig meget godt gjenemsees og forbedres, om det endog er vel saa godt, og hvor christen Mand, som har Forstand og gode Onse kan godt indse, at det, i det Hæde togte, fortrinlige Ritual kan forbedres, men det samme kan siges om det bedste Ritual og til alle Tider, saa det altid ser lidt betænkelig ud, og synes at komme ind, naar en Forstandsbekjendte i Anledning af en Stiftsprovst

uforsvaret Komfæste af Daabspagten, foreslanger Ritualer forandret. Jeg tør beslutte ingenting paasættende, at ikke nogle af Hovedstadens Præster ere enige med Stiftsprovst Clausen om, at Daabspagten skal forandres, for at den kan påstå oftere ved Hæde, men jeg tør vel påstå, at nogle af Hovedstadens Præster ingenting have i den Grad været enige med Stiftsprovsten, da de, paa given Anledning af ham, erklærede, at de ønskede Ritualer gjenemseet og forbedret. Men har jeg nu Net her, hvad dog ikke let kan siges, da indseer man, — og det var derpaa jeg her ønskede at man vilde lægge forbehold — at ingen fornuftig Mand kan påstå, at de hvedehavnste Præster har givet Stiftsprovstens ejendommelige Forandringer ved og Komfæste af den christne Daabspagt Medhold enten i Ord eller Gjæring, endtagen hans Selgeren Hr. Gad, og hans aandelige Seemsen Hr. Døby, af hvilke den første for sine ejendommelige Forandringer ved det andet hellige Sacramente har i sin Tid erholdt sin Biskops alderlige Trettesættelse, og den anden selv erklæret sig offentlig for en Bjænde af Statskirkenes Christendom, jeg forsvare.

Men maatte det nu endog være tvivlsomt og ubekjendt, herved de hvedehavnste Eegnepræster, Capellaner og Høspitals-Præster have erklæret sig enige med Stiftsprovsten om at faae Daabspagten forandret og Christendommen affattet hødt og, og maatte dette endog faae afstemt, indtil de tydeligere og mere uforbeholdent erklærede sig for Menighedens om deres egentlige Onse og Begjæring, kunde vi dog ingenting tvivle om, at christelige Præster i Landet vilde erklære sig med Stiftsprovstens ikke ansøgte, men af egen Myndighed foreslagne Forandringer, til at ændre den christne Kirke, tværtimod Menighedens Net, tværtimod Majestæten utvivlselig ves, tværtimod det Kongelig Danske Cancellis idrettelige Befaling, tværtimod Biskoppens erklærede Villie. Og det er saa langt fra, at denne Erklæring om den danske Præstestand er gøden i Løsten,

